

Arbeids- og sosialkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Vår dato 13.10.2010
Vår referanse DM 304463

Høring om Statsbudsjettet 2011

Arbeidslinja må prioriteres

NHO mener at årets statsbudsjett ikke inneholder grep som styrker arbeidslinja nok til å møte de langsiktige utfordringene. Norge har både lav arbeidsledighet og høy yrkesdeltakelse, men erfaringen fra de siste to årene har vist at dette lett kan endres. Dette er viktige bærebjelker i arbeidslinja, men NHO mener det er betydelig potensial for å få flere i arbeid, gitt en politikk som styrker arbeidslinja. Om lag 1 av 5 i yrkesaktiv alder er på helserelaterte ytelser, en betydelig økning de siste 15 årene. Det må føres en politikk for å bremse frafallet fra arbeidslivet. Det bør ikke innføres generelle velferdsordninger som trekker ned samlet arbeidstid. Fedrekvoten kan økes uten å utvide samlet permisjonstid.

NHO mener følgende må til for å styrke arbeidslinja:

Regelverket må utformes slik at det i større grad lønner seg å jobbe

Dagens regelverk stimulerer i for liten grad til økt arbeidsinnsats for personer på trygd. For eksempel får en mottaker (enslig uten barn) på Arbeidsavklaringspenger like stor nettoinntekt ved å jobbe 1 dag som 4 dager i uken.¹ Arbeidsavklaringspenger er erstatning for bortfall av arbeidsinntekt. Det bør derfor ikke gis barnetillegg i ordningen. Lavere skatt på lave inntekter vil gjøre det mer lønnsomt å ha arbeidsinntekter. Lavere skatt på middels høye inntekter vil også gjøre det lønnsomt å arbeide mer.

Opplæring som bedrer ungdommens muligheter i arbeidsmarkedet

NHO mener det innenfor rammen av et budsjettet er fornuftig at grunnopplæring og høyere utdanning er gitt betydelig økede bevilgninger. Andelen unge som går over på trygd uten å ha vært innom arbeidslivet er økende. I stor grad er dette unge som ikke har noen fullført opplæring. Det er særlig to tiltak som bør prioriteres: Det ene er styrking av lese- skrive- og matematikkopplæringen gjennom hele grunnskolen. Det andre er å videreutvikle ordningen med praksisbrev gjennom opplæring i bedrift etter avsluttet grunnskole, slik at dette fremstår som et klart alternativ for skoletrøtt ungdom.

Ikke nye generelle ordninger som forkorter arbeidstiden

Å utvide fedrekvoten er riktig, men NHO er ikke enig i å utvide den totale permisjonstiden fra 46 til 47 uker. Tredeling bør skje innenfor dagens rammer. Hensikten med foreldrepermisjonen er å legge til rette for at begge foreldrene skal være yrkesaktive. En ytterligere utvidelse av den totale permisjonstiden bidrar til å svekke tilhørigheten til arbeidslivet.

¹ Fra trygd til arbeid, Stortingets Utredningsseksjon, s. 4

Tidlig innsats for å få flere til å bli værende i arbeid

Sykefravær og ledighet er for mange inngangsporten til uføretrygd. Det er gledelig at sykefraværet nå går ned. Regjeringens anslag om nullvekst i det trygdefinansierte sykefraværet for 2011 uttrykker ikke partenes ambisjoner om å redusere fraværet ytterligere. NHO mener det burde satses mer på aktive arbeidsmarkedstiltak. Selv om antallet ledige ikke ser ut til å bli like høyt som forventet, viser tall fra Nasjonalbudsjettet at antallet personer varig eller midlertidig utenfor arbeidslivet stadig stiger. For disse må det satses på aktive arbeidsmarkedstiltak fremfor et passivt løp på ytelser. NHO er positive til at Regjeringen setter av 153 millioner til sykefraværestiltak. NHO forventer imidlertid at tilretteleggingstilskuddet til IA-virksomheter justeres ved behov i forhold til endringer i bruk av graderte sykmeldinger.

Pensjonsreformen må stimulere til arbeid

Når pensjonsreformen trer i kraft kan personer over 62 år motta både korttidsytelser og pensjon samtidig. Regjeringen har varslet en gjennomgang av regelverket i 2011. I dette arbeidet mener NHO det viktig med begrensinger som forhindrer doble ytelser og at tilpasninger støtter opp under at arbeid skal lønne seg.

Regjeringen legger opp til at pensjonistene samlet skal betale mindre skatt. Innenfor et opplegg der samlet skatte- og avgiftsnivå skal være tilnærmet konstant, er generelt lavere skatt på pensjonsinntekt ikke en skattelettelse som fremmer vekst og sysselsetting. Mer pensjon etter skatt gjør det lettere for flere å velge ikke å arbeide. Forslaget innebærer også en omfordeling av skattebyrde fra personer med høyere pensjon til dem med midlere og lavere pensjon ved at lettelse i laveste del av inntektsskalaen for pensjonister finansieres med høyere trygdeavgift på pensjonsinntekt. Dette reduserer incentivene til å satse på utdanning og yrkeskarriere, og svekker dermed arbeidslinjen.

Øke innvandreres yrkesdeltakelse

Økt migrasjon stiller det norske samfunn og arbeidsliv ovenfor store utfordringer. Ifølge Nasjonalbudsjettet har innvandrerbefolkningen ”langt lavere yrkesdeltakelse enn gjennomsnittet og bruken av trygdeordninger er stor.”² I SSBs siste befolkningsfremskrivninger antas det at innvandrerbefolkningen vil dobles i løpet av de neste 15 årene. Utfordringene med lav yrkesdeltakelse i denne gruppen vil dermed vokse. For arbeidsinnvandrere, som i dag har høy yrkesdeltakelse, er yrkesdeltakelsen på lengre sikt usikker. Uansett er arbeidsinnvandring ikke løsningen for de langsiktige utfordringene som følger av eldrebølgen. Om arbeidsinnvandrere, som i utgangspunktet har en meget høy yrkesdeltakelse, sier Regjeringen at ”på lang sikt kan imidlertid ikke arbeidsinnvandring forventes å avhjelpe de statsfinansielle utfordringene knyttet til aldringen av den norske befolkningen, siden også arbeidsinnvandrene blir eldre, og det blir flere å dele petroleumsformuen på.”³

Lavere yrkesdeltakelsen i innvandrerbefolkningen henger sammen med både lav kompetanse (inklusive språk- og samfunnskunnskaper) og kulturelle forskjeller. Det brukes allerede store ressurser på dette feltet. Ett tiltak som bør vurderes, er et bedre system for å vurdere innvanderes formelle og reelle kompetanse. I dag er det for stort fokus på formell godkjenning av utdanning fra utlandet, og for lite på hvilke kunnskaper og ferdigheter den enkelte har som er anvendbar i arbeidslivet.

Sterkere tiltak mot svart arbeid og trygdemisbruk

Misbruk av trygd undergraver tilliten til velferdsordningene. Det kan også føre til at lovlydige virksomheter ikke klarer seg i konkurransen med bedrifter som driver ulovlig og useriøst. Regjeringen vil styrke NAVs innsats mot trygdemisbruk med 5 millioner kroner i 2011. NHO er positive til dette, men mener bevilgningen kunne vært større. Hittil i år har

² Nasjonalbudsjettet, St.meld. nr. 1 2010-2011, s. 81

³ Perspektivmeldingen, St.meld. nr. 9 2008-2009, s. 15

NAV anmeldt henholdsvis 40 og 25 prosent færre forhold sammenlignet med 2009 og 2008. NHO er også positive til at regjeringen bevilger 10 millioner til igangsettelse av et treparts bransjeprogram i renholdsbransjen for å fremme seriøse arbeidsforhold.

NHO går imot bedriftsfinansiering av fagforeningsvirksomhet

Regjeringen foreslår nå å utvide ordningen med regionale verneombud til å gjelde renholdsbransjen og hotell- og restaurantbransjen. Ordningen tvangsfinansieres av bedriftene, mens de regionale verneombudene ansettes i og oppnevnes av fagorganisasjonene. Dette er i realiteten en bedriftsfinansiering av fagforeningsvirksomheten. Tilsynsoppgaver er et offentlig ansvar. NHO krever at Arbeidstilsynet skal administrere og organisere driften. Regionale verneombud skal ansettes av Arbeidstilsynet etter ordinære ansettelsesprosedyrer.

Vennlig hilsen

NÆRINGSLIVET HOVEDORGANISASJON

Område Arbeidslivspolitik

Svein Oppegaard

Direktør